

سازمان تخصصی ریاضی سینا

آموزشگاه علمی گویا آموزشگاه تخصصی ریاضی سینا

دبیرستان نمونه دولتی

دبیرستان شاهد

دبیرستان استعدادهای درخشان

دانشگاه فرهنگیان کرمان

پژوهشسرای دانش‌آموزی

پژوهشسرای دانش‌آموزی ملاصدرا - اداره آموزش و پرورش شهرستان زرنده

۱۲ اردیبهشت ۹۸

ارتباط ریاضیات با الهیات

نگار سلطانی؛ دبیرستان دولتی دوره اول آزادی، شهرستان تیران و کرون

معلم راهنما: زینب خدایی؛ دبیر ریاضی اداره آموزش و پرورش شهرستان تیران و کرون

چکیده

در این مقاله به بررسی علم ریاضیات با الهیات و ارتباط آن با خدا و قرآن و نیز افرادی که در گذشته و امروزه در مورد ارتباط علم ریاضیات با قرآن، تحقیق‌هایی انجام داده‌اند پرداخته شده است. برای اولین بار در تاریخ ما کتابی داریم با اثبات نویسندگی الهی و ترکیب ریاضی ماوراء انسانی و سیستم‌های ریاضی که در بطن قرآن نهفته است و یا حتی در تعداد پیامبران و امامان نیز ترکیب ریاضی وجود دارد. این پدیده و شگفتی‌های درون قرآن بسیار جالب و شگفت‌انگیز است و وقتیکه در نظر داشته باشیم، قرآن در زمان جهالت و نادانی آشکار شده است و سوره و آیات الهی در قرآن دارای ترکیب ریاضی خاصی است، که به ما نشان می‌دهد، که قرآن به دست بشر نوشته نشده است. راه رسیدن به خدا و ملکوت از راه علوم ریاضی است زیرا علوم ریاضی به خاطر نامحسوس بودن موضوعش ذهن آدمی را مجرد اندیش می‌کند و به او کمک می‌کند تا بتواند ملائک، عرش، اسماء حسنا، الهی و امثال این امور را بهتر درک کند.

واژگان کلیدی: ارتباط ریاضیات با الهیات، ترکیبات ریاضی ماورای انسانی در قرآن، شگفتی‌های درون قرآن

۱- مقدمه

با گذشت زمان، جلوه‌های تازه‌ای از اعجاز قرآن آشکار می‌شود و نیز پدیده‌های بی‌نظیری در قرآن کریم وجود دارد که در هیچ کتاب نوشته دست بشر یافت نمی‌شود و هر یک از عناصر قرآن دارای ترکیب ریاضی خاصی می‌باشد. امروزه کتب مقدس متعددی از جمله تورات یهودیان، انجیل، گیتای هندوها و... را می‌توان یافت که با بررسی دقیق آنها آشکار می‌شود که همگی برگردان از متن‌های اصلی بوده و متن اول آنها به طور کامل در دسترس نیست، تنها کتاب آسمانی که بصورت اولیه و به زبان اصلی موجود است، قرآن می‌باشد و یک نکته مهم در رابطه با قرآن آن است که می‌توان ریشه‌های الهی آن را بوسیله‌ی یک سیستم ریاضی که در بطن آن نهفته است ثابت کرد. ایضا ریاضیات ابزار خوبی است برای درک عمیق‌تر طبیعت و کشف ظرافت‌های آن که باعث تقویت ایمان آدمی نسبت به خالق متعال می‌شود و حتی در امروزه و گذشته دانشمندان زیادی وجود داشته‌اند که در مورد معجزه‌های عددی در قرآن تحقیقاتی انجام داده‌اند و ثابت

سازمان آموزش عالی

آموزشگاه علمی گویا

آموزشگاه علمی گویا

آموزشگاه علمی گویا

آموزشگاه علمی گویا

آموزشگاه علمی گویا

آموزشگاه علمی گویا

پژوهشسرای دانش‌آموزی ملاصدرا - اداره آموزش و پرورش شهرستان زرنج

۱۲ اردیبهشت ۹۸

کرده اند که قرآن به دست بشر ساخته و نوشته نشده است، اکثر این دانشمندان در مورد معجزه ی عدد ۱۹ در قرآن تحقیقاتی انجام داده اند. یکی از این دانشمندان به نام رشاد خلیفه درباره این مورد مقاله ای منشر کرده است به نام (عدد ۱۹ معجزه عددی در قرآن) و دانشمندانی پس از او نیز، در مورد این مسئله تحقیق هایی انجام داده اند و برخی از نویسندگان و دانشمندان مدعی یافتند که، در قرآن اعدادی وجود دارد که با واقعیت برابر هستند. تساوی عددی و هماهنگی رقمی و تناسب در موضوعات قرآن موضوعی است که قدرت بشری را از دریافت دقیق آن ناتوان کرده است، ولی آن چنان شگفتی عددی در قرآن وجود دارد که می توان با مطالعه آن به یکتا بودن خداوند پی برد.

در این مقاله به طور مختصر به رابطه علم ریاضیات با قرآن پرداخته ایم. سپس به تشریح معجزه ی عدد ۱۹ در قرآن و دیگر معجزات عددی که در قرآن وجود دارد و در پایان به بررسی نظرات دانشمندان در این مورد می پردازیم.

آموزش و پرورش شهرستان زرنج
پژوهشسرای دانش آموزی ملاصدرا

۲-محتوای اصلی

پدیده های بی نظیر و شگفتی هایی در قرآن کریم وجود دارد که نمی توان در هیچ کتابی یافت و نیز امروزه می توان ریشه های الهی آن را بوسیله یک سیستم ریاضی که در بطن آن نهفته است، ثابت کرد و به یکتا بودن خداوند پی برد. یکی از این پدیده های شگفت انگیز که در قرآن کریم وجود دارد، معجزه ی عددی، عدد ۱۹ است که به همین خاطر این عدد را به عنوان عدد مورد علاقه خداوند نامیده اند و آن را ، مخرج مشترک علم ریاضی با قرآن می دانند و معجزات عددی دیگری نیز در قرآن وجود دارد..مانند اعدادی که در قرآن وجود دارد و با واقعیت برابری می کند .

1-2-معجزه ی عددی، عدد ۱۹ در قرآن

دلیل اینکه عدد ۱۹ به عنوان معجزه و شگفتی قرآن می دانند این است که، آیات و تعداد سوره های قرآن بر عدد ۱۹ قابل تقسیم است. به عنوان مثال تعداد سوره های قرآن ۱۱۴ تا است ،یا همان (۶×۱۹)و یا تعداد آیات جملات قرآن ۶۳۴۶ است ،یا همان (۳۳۴×۱۹)یا بعضی از لغات کلیدی مانند خدا (الله)به تعداد ۲۶۹۸ مرتبه تکرار شده است ،که معادل (۱۹×۱۴۲)است یکی دیگر از معجزات عددی ۱۹ در قرآن این است که اولین آیات

سازمان تخصصی ریاضی سینا

آموزشگاه علمی گویا

آموزشگاه علمی گویا

آموزشگاه علمی گویا

آموزشگاه علمی گویا

آموزشگاه علمی گویا

آموزشگاه علمی گویا

پژوهشسرای دانش‌آموزی ملاصدرا - اداره آموزش و پرورش شهرستان زرنج

۱۲ اردیبهشت ۹۸

نازل شده بر پیامبر ۱۹ کلمه است. اولین ایه قرآن (بسم الله الرحمن الرحيم) دارای ۱۹ حرف عربی است و یا کلمات بسم الله الرحمن الرحيم در تمام قرآن به نحوی تکرار شده است که به عدد ۱۹ قابل تقسیم است، بدین ترتیب کلمه ی اسم ۱۹ مرتبه و کلمه ی الله ۲۶۹۸ بار (۱۹×۴۲) کلمه ی الرحمن ۵۷ بار (۱۹×۳) و کلمه ی الرحيم ۱۴۴ بار یا همان، (۱۹×۶) دیده می شود. نکته ای دیگر که یکی از شگفتی های بزرگ قرآن است درباره ی عبارت الیاسین است که چرا خداوند به جای واژه ی الیاس نام یکی از پیامبران خدا از الیاسین استفاده کرده است چون این ایه در سوره ی (یس) وجود دارد و جمع کل حروف ی و س برابر ۲۸۵ یعنی (۱۹×۱۵) است اگر این حروف ی و س در این ایه وجود نداشتند، کل نظم قرآن به هم می خورد یا می توان به معجزه عددی در سوره ی علق اشاره کنیم، سوره ی علق ۲۸۵ حرف دارد یا همان (۱۹×۱۵) و نیز دارای ۱۹ ایه است و واژه سماوات و الارض در قرآن ۱۳۳ بار تکرار شده است، یعنی (۱۹×۷) و یکی دیگر از سوره های شگفت انگیز قرآن سوره نصر است. که دارای ۱۹ حرف است و کلمه قرآن در قرآن ۵۷ مرتبه تکرار شده است و معجزه ی عدد ۱۹ در حروف مقطعه قرآن نیز وجود دارد. حروف مقطعه حروفی هستند که در اول سوره ی قرآن آمده اند و تعداد آنها ۱۴ تا است (ن،ق،ه،ص،ط،ع،ی،ح،ک،ر،ل،م،ا،س) اما نکته جالب این است که دقیقاً تعداد ۱۱۴ ایه در کل قرآن یافت می شود که، کل ۱۴ حروف مقطعه در آن موجود است و همچنین می دانیم، $۱۹ \times ۶ = ۱۱۴$ است. یکی دیگر از شگفتی های عدد ۱۹ در سوره ی، ۱۹ است که با پنج حرف مقطعه شروع می شود، یعنی ک-ه-ی-ع-ص و کل دفعات تکرار این پنج حرف در این سوره ۷۸۹ یا (۱۹×۴۲) است و یا سوره ی ۳۶ قرآن، که با حروف مقطعه (یس) شروع می شود و مجموع دفعات تکرار این دو حرف در این سوره برابر ۲۸۵، یا همان (۱۹×۱۵) است و یکی دیگر از این سوره ها سوره (طه) است، که جمع ط و ه این سوره ۳۴۴ می باشد یا (۱۹×۱۸) می باشد و در سوره رعد با حروف رمزی (المرا) آغاز می شود. تعداد حروف الف، لام، میم و را برابر ۱۵۰۱ است یا (۱۹×۴۲) می باشد. در سوره های شماره ی ۲ و ۳ و ۷ و ۱۳ و ۱۹ و ۳۰ و ۳۱ و ۳۲ که با رمز (الم) شروع می شود تعداد الف، لام و میم جمعا ۲۶۶۷۶ مورد است که قابل تقسیم بر ۱۹ می باشد (۱۹×۱۴۰۴) و نیز در سوره ی قاف ۵۷ بار حرف ق که تنها حرف مقطعه در شروع این سوره می باشد، تکرار شده است که، مضربی از عدد ۱۹ می باشد و یکی دیگر از معجزات عددی قرآن که دارای ۴ رابطه ی ریاضی است این است که در قرآن ۷ سوره پیاپی سوره های (۴۰ تا ۴۶) وجود دارد که با حروف مقطعه (حم) شروع می شود. این رابطه آنقدر دقیق و عجیب و شفاف هستند که، هر انسانی را شگفت زده می کند. رابطه اول این است که، اگر تعداد ح و م این هفت سوره را جمع کنیم، عدد حاصل ۲۱۴۷ می شود که مساوی است با (۱۹×۱۱۳) و اگر ح های این هفت سوره را با هم جمع کنیم و بعد رقم به دست آمده را با هم جمع کنیم درست همان عدد ۱۱۳ به دست می آید.

سازمان آموزش عالی و پژوهش

آموزشگاه علمی گویا

دبیرستان نمونه دولتی

دبیرستان شاهد

دبیرستان استعدادهای درخشان

دانشگاه فرهنگیان کرمان

پژوهشسرای دانش‌آموزی

پژوهشسرای دانش‌آموزی ملاصدرا - اداره آموزش و پرورش شهرستان زرنده

۱۲ اردیبهشت ۹۸

حالا اگر رقم‌ها را با هم جمع کنیم:

$$1+6+1+4+2+3+4+4+0+0+3+3+5+6+7+2+8+4+0+8+3+4+6=59$$

$$8+3+4+6+5+2+2+6+3+0+0+2+1+3+0+5=54$$

می بینیم عدد حاصل ۱۱۳ حاصل می شود یعنی مساوی خارج قسمت ۲۱۴۷ به ۱۹ است.

رابطه ی دوم این است که اگر همین کار را با سه سوره ی اول سوره ی ۴۱ و ۴۲ انجام دهیم باز می بینیم حاصل جمع ح و م های این سوره ها را اگر به ۱۹ تقسیم کنیم مساوی حاصل جمع رقمهای ح و م این سه سوره می شود.

$$300 + 53 + 276 + 48 + 380 + 46 = 1121 = 19 \times 59$$

$$0+0+3+3+5+6+7+2+8+4+0+8+3+4+6=59$$

آموزش و پرورش شهرستان زرنده

رابطه ی سوم این است که، اگر چهار سوره ی بعد یعنی سوره های ۴۳ و ۴۴ و ۴۵ و ۴۶ را مورد امتحان قرار دهیم، باز همین رابطه به دست می آید.

$$225 + 36 + 200 + 31 + 150 + 16 + 324 + 44 = 1026 = 19 \times 54$$

$$5+2+2+6+3+0+0+2+1+3+0+5+1+6+1+4+2+3+4+4=54$$

رابطه ی چهارم در این سوره این است که اگر ح و م سه سوره ۴۱ و ۴۲ و ۴۳ را با هم جمع کنیم ۱۰۴۵ می شود که اگر آن را تقسیم بر ۱۹ کنیم عدد ۵۵ به دست می آید که با حاصل جمع رقم های ح و م مساوی است.

$$324 + 44 + 300 + 53 + 276 + 48 = 1045 = 19 \times 55$$

$$3+2+4+4+4+3+0+0+5+3+2+7+6+4+8+1+0+4+5=55$$

(جدول زیر نشان دهنده ی تعداد ح و م های این هفت سوره است)

شماره ی سوره	تعداد ح	تعداد م
40	64	380

مرکز ملی آموزش ریاضیات

آموزشگاه علمی گویا

آموزشگاه علمی گویا

آموزشگاه علمی گویا

آموزشگاه علمی گویا

پژوهشسرای دانش‌آموزی ملاصدرا - اداره آموزش و پرورش شهرستان زرنند

۱۲ اردیبهشت ۹۸

276	48	41
300	53	42
324	44	43
150	16	44
200	31	45
225	36	46

۲-۲- دفعات تکرار بعضی از واژه‌ها در قرآن

دفعات تکرار برخی از واژه‌ها با تعداد واقعی آن برابر هستند، مانند کلمه (شهر) به معنای ماه که به صورت مفرد، ۱۲ مرتبه در قرآن به کار رفته است و واژه (یوم) به معنای روز به صورت مفرد ۳۶۵ مرتبه در قرآن تکرار شده است و کلمه امام به صورت مفرد ۱۲ مرتبه، به کار رفته است و خداوند قرآن را طوری آفریده است که، با کشف قرآن توسط ریاضی می‌توانیم درس زندگانی را یاد بگیریم برای مثال، واژه (اجر) به معنای مزد ۱۰۸ بار در قرآن آمده است و به همین اندازه (فعل) به معنی کار آمده است. که نشان می‌دهد به اندازه کاری که انجام داده ایم، مزد می‌گیریم در قرآن لفظ ابلیس ۱۱ بار آمده است و همین تعداد فرمان به (استعاذه) یعنی پناه بردن به خداوند، تکرار شده است و همچنین در قرآن کلماتی وجود دارند که، با کلمات متضاد و یا هم خانواده خود هم برابر هستند، مانند کلمه زکات و برکات که هر کدام ۳۲ بار در قرآن به کار رفته است و نیز کلمه (حیات) به معنی زندگی ۱۴۵ بار در قرآن به کار رفته است و کلمه ی (موت) نیز به معنی مرگ به همان میزان، تکرار شده است و کلمه ملائکه و شیاطین هر کدام ۸۸ بار در قرآن تکرار شده است. کلمه ی جزا ۱۱۷ بار در قرآن به کار رفته است و مغفرت ۳۳۴ بار، سپس از امرزش بیش از دو برابر کیفر به کار رفته است و یعنی خداوند بسیار بخشنده و مهربان و توبه پذیر است .

3-2- تاریخچه افرادی که در مورد ارتباط علم ریاضیات با الهیات تحقیقاتی انجام داده اند

در زمان‌های گذشته نیز دانشمندی مسلمان به نام رشاد خلیفه، بیوشیمیست مصری تبار آمریکایی، که ادعا کرد کد ریاضی قرآن را کشف کرده است. او در مورد معجزه ی عدد ۱۹ تحقیقاتی انجام داد که در سال ۱۹۷۲

سازمان تخصصی ریاضی سینا

آموزشگاه علمی گویا

آموزشگاه علمی گویا

آموزشگاه علمی گویا

پژوهشسرای دانش‌آموزی ملاصدرا - اداره آموزش و پرورش شهرستان زرنج

۱۲ اردیبهشت ۹۸

میلادی رشاد خلیفه مقاله ای منتشر کرد به نام، (عدد ۱۹ معجزه ی عددی در قرآن) و سپس از آن در کتاب خود، نظریه خود را مبنی بر کشف یک رابطه ریاضی در تعداد سوره ها آیه ها واژه ها و حروف کتاب قرآن رو نمایی کرد. او انگیزه خود را اثبات اعجاز و غیر بشری بودن قرآن خواند، تا بدین ترتیب اثبات کند قرآن همانند انجیل نوشته دست بشر نیست و قرآن انشای خداوند است. او در شروع کار خود تعداد حروف ق را در دو سوره ای که با این حروف از حروف مقطعه آغاز می شوند (سوره ی شوری و ق) را بررسی نمود که در نتیجه بررسی او این بود که، تعداد این حروف در هر دو سوره یکسان و ۵۷ بار تکرار شده است. ملاحظات رشاد خلیفه محقق مصری در کشف کد ریاضی قرآن حقایق غیر قابل انکاری را آشکار ساخت. مضرب مشترک بودن عدد ۱۹ در ۲۹ سوره ای که با حروف مقطعه آغاز می شوند و صدها شاهد آماری برای اثبات این نکته و نکات ریاضی فراوانی که توسط او و شاگردانش مطرح گردید، نشان داد که، حتی یک کلمه را نمی توان در قرآن جابه جا کرد و قرآن نوشته دست بشر نیست. اما رشاد در بسط نظریه خود در آیه پایانی سوره توبه از قرآن را، که با نظریه اش هماهنگ نبود، تحریف شده دانست. او مدعی بود که این دو آیه در ۹ جا تئوری کد ۱۹وی را نقص می کند و این آیه ها ۱۹ سال پس از مرگ حضرت محمد(ص)، توسط کاتبان افزوده شده است و این امر به گفته او طبق اسنادی مورد مخالفت شدید حضرت علی بن ابیطالب (ع) یکی از کاتبان، واقع گردیده و یکی دیگر از این دانشمندان به نام مهدی بازرگان، سیاستمدار، عضو جبهه ملی ایران، استاد دانشگاه، پژوهشگر قرآن و نخست وزیر دولت وقت ایران پس از پیروزی انقلاب سال ۱۳۵۷ بود وی در کتاب خودش (سیر تحول قرآن) مدعی کشف نوعی رابطه ریاضی بر اساس ترتیب نزول در قرآن است. او باور داشت آیاتی که در ابتدا نازل شده است، از کلمات و آیات کوچکتری، تشکیل شده است و این سیر همین طور به صورت خطی، افزایش می یابد و آیاتی که در سال های آخر نازل شده است، دارای کلمات بزرگتر و آیات بزرگتری است. همچنین او باور دارد، که در هر سال از مدت زمان نزول با اختلاف چند آیه تعداد آیات مساوی نازل شده است.

3-بحث و نتیجه گیری

یک مؤلف هر قدر که توانا باشد، هرگز نمی تواند در ذهن خود حروف و اعدادی به اندازه معین پیدا کند و سپس از آنها مقالات یا کتابی بنویسد که همچون قرآن حتی شماره و حروف سوره ها نیز به اندازه شمرده شده در آید. قرآن دارای نسبت ریاضی و عددی بسیار دقیق و کامل است و هر سخن خدا در قرآن یک نسبت ریاضی دارد، که هیچ یک از این شگفتی ها در قرآن را نمی توان تصادفی فرض کنیم. زیرا وقتی بتوانیم نسبت ریاضیات با قرآن را درک کنیم، به یکتا بودن خداوند نیز ایمان می آوریم بلکه این همه معجزه ی عددی در قرآن، نشان

سازمان آموزش عالی

سازمان آموزش عالی

سازمان آموزش عالی

سازمان آموزش عالی

سازمان آموزش عالی

سازمان آموزش عالی

سازمان آموزش عالی

سازمان آموزش عالی

سازمان آموزش عالی

پژوهشسرای دانش‌آموزی ملاصدرا - اداره آموزش و پرورش شهرستان زرنده
۱۲ اردیبهشت ۹۸

دهنده این است که قرآن توسط انسان نوشته نشده است و این موضوع ایمان هر انسانی را نسبت به خالق متعال بیشتر و بیشتر می‌کند.

یکی از مواردی که برای مطالعه بیشتر پیشنهاد می‌گردد، یافتن ارتباط های دیگر علم ریاضی با الهیات و دیگر شگفتی ها و معجزه های قرآن است .

منابع

انجمن راسخوان از دیگر اعجاز قرآن کریم نظم راضی و عددی

ویکی پدیا دانشنامه آزاد نظریه روابط ریاضی در قرآن

<https://fa.wikipedia.org/wiki/حروف-مقطعه>

https://fa.wikipedia.org/wiki/بسم_الله_در_قرآن

یزدانی، عباس. اعجاز عددی و نظم ریاضی قرآن. کیهان اندیشه مرداد و شهریور، اش. ۶۷ (۱۳۷۵): ۷۴.

سمینار دانش‌آموزی
ریاضیات و کاربردها